

Gogol Nikolai Vasilevich

Demonien ruhtinatar

Николай Гоголь
Demonien ruhtinatar

«Public Domain»

Гоголь Н. В.

Demonien ruhtinatar / Н. В. Гоголь — «Public Domain»,

Содержание

ESIPUHE	5
DEMONIEN RUHTINATAR	7
Конец ознакомительного фрагмента.	11

Nikolai Vasilevich Gogol

Demonien ruhtinatar / Kertomus

ESIPUHE

Nikolai Vasiljevuitsh Gogol on saanut osakseen mainetta ja ihailua Venäjän kirjallisuuden realistisen suunnan varsinaisena uranuurtajana, venäläisen draaman luoja, ja maansa kirjallisuuden kenties suurimpana ja terveimpänä humoristina.

Gogol syntyi 12 p. maalisk. 1809 Sorovintsassa, Poltavan ja Mirgorodin kihlakuntien rajalla, isänsä, vähävenäläisen kirjailijan maatilalla. Hän vietti lapsuutensa vähävenäläisen luonnon ja tapojen välittömässä keskuudessa, oppi jo nuorena rakastamaan isänmaataan, mikä tunne hänessä oli voimakas koko hänen elämänsä ajan. Hurmaava Ukrainan luonto, kansan laulut, sadut ja kertomukset rikastuttivat pojan mielikuvitusta ja kehittivät hänen luovaa voimaansa. Isän viehättävät kertomukset taas tutustuttivat hänet Vähävenäjän historialliseen entisyyteen. Isä käytti poikaansa teatterissa, herättäen hänessä rakkauden näytelmätaiteeseen. Äidin, haaveilevan ja uskonnollisen naisen vaikutus poikaan oli aivan toinen. Hän kertoi pojalleen räikein väreihin kuvauksia viimeisestä tuomiosta, paratiisin autuudesta ja ikuisesta piinasta, vaikuttaen osaltaan sen äärimmäisen mystillisyyden kehitykseen, johon hän sittemmin joutui.

Päätettyään opintonsa Neshinin lyseossa, läksi Gogol joulukuussa v. 1828 Pietariin hehkuvana romantikkona, täynnä ylpeitä haaveita, mutta lyseosta saamansa tiedot hyvin puutteellisina ja maailmankatsomuksensa sangen keskiaikaisessa asussa, "Hans Kühelgarten" – niminen runoidylli ja joukko suosituskirjeitä matkalaukussa. Suosituskirjeistä ei ollut mitään apua. Hänen yrityksensä päästä näyttämötaiteen palvelukseen ei onnistunut. Hänen idyllinsäkin sai niin kylmän arvostelun, että hän poltti koko painoksen. Monien vaiheiden perästä sai hän vihdoinkin paikan apanasiosaston kansliassa. Mutta huono palkka ja raskas, koneellinen kirjurin työ ei tietysti voinut tyydyttää kunnianhimoista nuorukaista. Ja niinpä hän joka päivä alkoi tuntea yhä enemmän ja enemmän kutsumusta kirjailijan uralle. Mutta kahden vuoden ankara kokemus pakotti hänet laskeutumaan sentimentaalisen romantikan pilventakaisista korkeuksista elävän todellisuuden pohjalle.

Kotiseutuikävä, jota Pietarin synkkä ja kylmä taivas, nälkä ja kuolettava kansliatyö yhä kiihdyttivät, johti Gogolin siihen, että ihana Ukraina alkoi hänelle esiintyä erikoisena runollisena lumomaana, ja niin päätti hän kuvata sen hurmaavassa, tenhoavassa runoudessa. Tuloksena olivat "Iltoja maalaistalossa Dikankon luona", joka perusti Gogolin maineen. Ensimmäinen tämän sarjan kertomus "Juhannusaattoyö" julkaistiin v. 1830 "Otetshestvenni Sapiskissa" suuresti muutettuna. Samana vuonna Gogol tutustui Ihukovskiin ja Pletneviin, joista viimeksi mainittu hankki hänelle opettajan paikan Isänmaallisessa opistossa, jossa hän oli inspehtorina. Kaikki tämä sai aikaan täydellisen käännöksen Gogolin elämässä. Mutta kaikkein tärkein ja terveellisin oli hänelle tutustuminen Pushkiniin ja liittyminen hänen piiriinsä. Pushkinin vaikutus Gogoliin oli suuri. Eipä syyttä hän pitänytään Pushkinia opettajanaan, jota hän sai kiittää maineestaan ja menestyksestään kirjallisessa toiminnassaan. Pushkin ensimmäisenä käsitti ja arvosteli hänen lahjansa niin suuriksi, että antoi hänelle aiheet "Revisoriin" ja "Kuolleisiin sieluihin", joita hän itse oli aikonut käyttää.

Näiden henkilöitten vaikutuksesta laajeni pian Gogolin näköpiiri; hänessä heräsi halu täydentää lyseossa saamiensa tietoja. Samalla myöskin hänen taiteellinen luomiskykynsä alkoi vuosi vuodelta yhä enemmän kukoistaa, kehittyä ja saavuttaa sitä laajuutta ja syvyyttä, jotka ovat osoittaneet hänelle paikan Venäjän klassikkojen vierellä.

"Iltojen" menestys antoi Gogolille tilaisuuden matkustaa kotiseudulle. Täällä häntä odotti suuri pettymys. Meluavan, loistavan pääkaupunkielämän jälkeen ei hänelle enää syntymäseutu kuvastunut läheskään siinä runollisessa valossa, josta hän pääkaupungissa oli uneksunut. Varsinkin

säälittävältä, tuskallisen yksitoikkoiselta, sivistymättömältä, törkeän taikauskaiselta tuntui hänestä puolisivistyneitten vähävenäläisten tilanomistajain kaikellaista äitelyyttä täynnä oleva elämä. Ja niin alkoi ensikerran jokapäiväisen elämän likaisuus ja typeryys herättää hänen huomiota; ensi kerran heräsi hänessä hänen ihmeellinen "maailmalle näkyvä naurunsa", joka kätki itseensä "kyyneleitä, joita maailma ei nähnyt." Kaikista hänen seuraavista teoksistaan aina vuoteen 1835 saakka voi päätellä, että juuri tähän aikaan tapahtui Gogolissa kääntymys vähävenäläisestä romantikasta täydelliseen realismiin. Tällaisia nimittäin ovat hänen teoksensa, jotka kahdessa osassa "Arabeskeja" ja "Mirgorod" v. 1835 ilmestyivät: toisissa on vielä "Iltojen" romantinen luonne, kuten "Wiissä" (nyt julkaistavan kirjusen oikea nimi, tarkoittaa "maahiaisten ruhtinasta"), joka tässä suomalaiselle lukijalle esitetään, "Taras Bulbassa" ja "Muotokuvassa." Samoissa kokoelmissa me jo tapamme realistisia kertomuksia, täynnä naurua kyynelten takaa. Tällaisia ovat esim. "Kuinka Ivan Ivanovitsh riitaantui Ivan Nikiforovitshin kanssa", jossa hänen huumorinsa pulppuaa erinomaisen raikkaana ja mehevänä.

Gogolin pääteokset ovat "Revisori" ja "Kuolleet sielut." "Revisori" on, kuten tunnettua, murhaavaa ivaa venäläisestä virkamiesmaailmasta, jonka ruoskimisessa samalla ilmenee Gogolin huumorin hyväntahtoinen ja sydämellinen sävy. Sekä aitovenäläisten olojen kuvauksena että eheänä, taiteellisenä draamateoksena on "Revisori" huomattavimpia tuotteita Venäjän kirjallisuudessa, samoin kuin se on venäläisen näytelmän, s.o. varsinaisen taidenäytelmän esikoinen.

Näytelmä esitettiin ensi kerran Aleksanterin teatterissa Pietarissa 19 p. huhtik. 1836 keisari Nikolai I luvalla, eikä se sen jälkeen ole joutunut pois teatterin ohjelmistosta.

Lupa "Kuolleitten sielujen" painattamiseen saatiin vasta suurten ponnistusten jälkeen. Se oli voimakas, mitä laajakantoisin isku maaorjuusjärjestelmää vastaan, joka vielä silloin oli voimassa Venäjällä. "Kuolleitten sielujen" ensimmäinen osa ilmestyi v. 1842.

Ja tähän päättyikin Gogolin elämän ja tuotannon loistokausi. Tämän jälkeen alkaa Gogolin asteittainen sekä henkinen että ruumiillinen kuoleminen. Loppuvuosinaan Gogol ankaran hermotaudin vaivaamana antausi uskonnollisiin mietiskelyihin, teki pyhiinvaellusmatkan Jerusalemiin ja alkoi katsoa koko kirjallista toimintaansa synniksi Jumalan edessä. Eräänä synkkänä hetkenä hän poltti "Kuolleiden sielujen" toisen osan. Viimeiset vuodet, jotka olivat hyvin tuskallisia, hän eli Moskovassa ja kuoli 4 p. maalisk. 1852.

Gogolin huumorin suuri voima on sen taitavasti osatussa harmittomuudessa. Hänen realisminsa ei ole pelkästään repivää laatua, hän ei ainoastaan ilku ihmisten ja olevien olojen heikkouksia, vaan takana näkyy tarkoitus ja pyrkimys jalompaan. Gogolin käsitys taiteesta oli, että sen tuli olla tulisoihtu, joka osoittaa tietä korkeampiin ihanteihin.

DEMONIEN RUHTINATAR

Kun seminaarin jokseenkin heleä-äänistä kelloa Veljesluostarin portilla Kijevissä oli aamulla soittaa läpätetty, niin heti ilmestyi kaduille koululaisia ja seminaarilaisia joukottain kaupungin kaikista osista. Grammatikot, retorit, filosofit ja teologit laahustivat vihkot kainalossa kouluun. Grammatikot olivat vielä hyvin pieniä: kävellessään he tyrkkivät toisiaan ja väittelivät ohuella sopraano-äänellä keskenään; he olivat meikein kaikki rikkinäisissä, lian tahraamissa puvuissa ja taskut olivat aina kaikellaista rojua täynnä, kuten noppia, papukkoja, sulkapillejä, piirakan palasia ja joskus myöskin pieniä varpusia, joista joku alkoi visertää kuoleman hiljaisuuden vallitessa luokalla, tuottaen omistajalleen jokseenkin kovia iskuja molempiin kämmeniin, joskus myöskin ruoskaa selkään. Retorit kulkivat vakavampina; heidän pukunsa oli useinkin aivan ehyt, mutta heidän kasvoillaan oli sensijaan melkein aina jokin koristus: joskus oli toinen silmä painunut otsan alle, joskus pullottivat huulet kuin täyteen puhallettu rakko, joskus taas näkyi kasvoilla jokin muu retorin arvoa muistuttava merkki. He puhelivat ja väittelivät tenoriäänellä. Filosofit ottivat kokonaisen oktaavin alemmaa. Heidän taskuissaan ei ollut muuta kuin väkevää tupakkaa. He eivät tehneet minkäänlaisia varastoja, vaan söivät heti kaiken sen, minkä käsiinsä saivat; heistä löyhkäsi tupakka ja paloviina, joskus niin vahvasti, että ohikulkeva käsityöläinen pysähtyi pitkäksi ajaksi metsäkoiran tavoin nuuskimaan ilmaa.

Tähän aikaan oli torikauppa tavallisesti juuri alkanut, ja kaupustelijamuorit nisu-, arbuusi-, auringonsiemen- ja piirakkakorit käsivarrella tarttuivat kilvan koululaisten vaatteitten liepeisiin.

"Nuoret herrat, nuoret herrat! tänne, tänne!" huusivat he kaikilta tahoilta: "hyviä rinkelejä, unikkokakkuja, vehnäpiiraita, ostakaa, ostakaa!"

Toinen muori taas, osoittaen pitkänsuikeita vehnäleipiä, kirkui, "ostakaa minulta, erittäin maukkaita omia leipomia."

"Älkää ostako tuolta: katsokaa minkälainen hän on, ruma nenä ja kädetkin ovat likaiset..."

Mutta filosofeihin ja teologeihin he eivät uskaltaneet koskea, sillä näillä oli aina tapana ottaa ainoastaan maistiaisiksi, eikä suinkaan vähän, vaan aivan kourantäydeltä.

Seminaariin saavuttuaan hajaantui joukko mataliin, mutta kumminkin jokseenkin avariin, pienillä akkunoilla, leveillä ovilla ja likaisilla penkeillä varustettuihin luokahuoneisiin. Luokka täyttyi äkkiä aika hälinästä: grammatikon sointuva sopraano sattui täsmälleen pienten akkunalasien helinään ja akkunalasi vastasi melkein samalla sävelellä. Nurkassa pauhasi retori, jonka suun ja paksujen huulien pitäisi kuulua vähintäänkin filosofille. Hän puhui basso-äänellä; kaukaa kuului ainoastaan: "bu, bu, bu..." Kun opettaja tunnin aikana loi toisen silmänsä penkin alle, näki hän vehnäleivän tahi piirakan, tahi kurpitsan siemeniä pistävän oppilaansa taskusta esiin.

Kun tämä oppinut joukko kerkesi luokalle jonkun verran aikaisemmin tahi kun professorin tiedettiin myöhästävän, niin silloin ryhdyttiin yhteisestä sopimuksesta tappelemaan. Ja siihen oli kaikkien otettava osaa, sensorinkin, jonka velvollisuutena oli järjestyksen ylläpitäminen ja koko oppilassäädyn siveellisyydestä huolehtiminen. Kaksi teologia tavallisesti ratkaisi, tapeltiinko luokka luokkaa vastaan, tahi jakaannuttiinko kahteen yhtäsuureen joukkoon. Joka tapauksessa aloittivat grammatikot taistelun, mutta kun retorit siihen yhtyivät, pakenivat he heti ja seurasivat sitte penkeillä seisten tappelun kulkua. Sitte yhtyivät pitkäviiksiset filosofit rytäkkään ja lopuksi paksuniskaiset teologit. Tappelu päättyi tavallisesti siten että teologit antoivat kaikille selkään, ja filosofien täytyi kylkiään pidellen mennä penkeille huohtamaan. Luokalle saapunut professori, joka aikoinaan itse oli ottanut osaa samallaiseen voimainkoetukseen, huomasi heti oppilaittensa palavista poskista, että taistelu oli ollut kuuma, ja samalla kun hän antoi retoria vitsalla sormille, kuumensi toinen professori toisella luokalla kepillä filosofin kämmeniä. Teologien suhteen meneteltiin aivan toisin: he saivat maistaa lyhyistä nahkapampuista.

Juhlapäivinä pääsivät seminaarilaiset kotiinsa. Joskus esitettiin näytelmiä. Silloin kunnostautui aina jokin Kijevin kellotapulinn mittainen teologi esittäen Herodiasta tahi Pentefriaa. Palkkioksi he saivat palasen aivinaa, pussillisen ryynejä, keitetyn hanhen puoliskon ja muuta sellaista. Koko tällä oppineella joukolla, sekä ala- että yläluokkalaisilla, joilla oli jotakin perinnäistä vihaa välillään, oli hyvin vähän varoja elantoon, niin että oli aivan mahdotonta laskea, kuinka monta lihakokkareta kukin heistä illallisen aikana pisti poskeensa. Tämän vuoksi eivät varakkaiden vapaaehtoiset lahjoitukset riittäneet mihinkään. Silloin lähetti filosofeista ja teologeista kokoonpantu senaatti grammatikot ja retorit pussit kainalossa erään filosofin johdolla vieraita kasvitarhoja tyhjentämään. Joskus oli senaattikin mukana tällaisella retkellä. Ja seminaari söi silloin kurpitsapuuoa. Senaattorit itse nauttivat arbuseja ja meloneja niin runsaasti, että opettajat seuraavana päivänä tunnilla kuulivat samallaista murinaa sekä heidän suustaan että vatsastaan. Seminaarilaisilla oli pukuna pitkäntäkin tapainen pitkä viitta.

Suurin juhlatapaus seminaarissa oli kesälomalle lähtö. Loma alkoi kesäkuussa.

Koko suuren valtatie täyttivät silloin grammatikot, filosofit ja teologit. Kellä ei ollut omaa kotoa, se meni toverinsa luo. Filosofit ja teologit menivät kotiopettajiksi varakkaisiin perheisiin, saaden palkaksi jalkineet vuodeksi, joskus myöskin puvun. Koko joukkue kulki yhdessä, keitti puuronsa tien vieressä ja vietti yönsä kedolla. Jokaisella oli pussi selässä, jossa oli yksi paita ja pari jalkarieupeja. Teologit olivat tavallisesti säästäviä ja säännöllisiä: he kantoivat kenkiänsä kepissä olallaan ja likaisella tiellä käärivät housunsa lahkeet polviin asti. Kun huomattiin talo syrjässä, käännyttiin heti valtatieltä, poikettiin talon akkunan alle, asetuttiin riviin ja alettiin täydestä kurkusta laulaa kirkkolauluja. Talon isäntä, joku vanha kasakka, kuunteli tarkasti kyynäspäitensä varassa laulua, puhkesi katkeraan itkuun ja emäntäänsä kääntyen lausui: "Muija, koululaisten laulu on jotakin hyvin järkevää, vie heille silavaa ja muuta hyvää, jota sinulla on." Ja kokonainen maljakko keitettyjä kaali- ja marjapiirakkoja joutui laulajain pussiin; suuri kimpale silavaa, joskus myöskin sidottu kana sullottiin samaan säiliöön. Vahvistettuaan itseänsä tällaisella varastolla, jatkoivat grammatikot, retorit, filosofit ja teologit matkaansa. Mitä kauemmaksi päästiin, sitä pienemmäksi hupeni kumminkin seurue. Melkein kaikki hajaantuivat koteihinsa, jällelle jäivät ainoastaan ne, joiden syntymäpesä oli kauempana muita.

Erään kerran tällaisen retken aikana erosi kolme seminaarilaista toisista hankkiakseen ruoka-aineita jostakin lähimmästä talosta, sillä eväspussi oli jo kauan ollut tyhjä. He olivat teologi Haljava, filosofi Homa Brut ja retori Tiberi Gorobets.

Teologi oli kookas ja hartiakas mies. Hänellä oli omituinen tapa: hän varasti jokaisen esineen, mikä sattui olemaan hänen lähettyvillensä. Joskus hän oli hyvin synkkä ja kun hän joi itsensä juovuksiin, piiloutui hän aroheikkoon, ja seminaarilla oli vaikea työ löytää hänet sieltä.

Filosofi Homa Brut oli luonteeltaan iloinen, loikoi mielellään ja poltti piippua; juomaretkellä ollessaan hän tilasi aina soittajia ja tanssi. Hän sai useasti nahkaletkusta, mutta kärsi sen filosofin väläpitämättömyydellä arvelen, että minkä täytyy tapahtua, sitä ei voi välttää.

Retori Tiberi Gorobetsilla ei vielä ollut oikeutta pitää viiksiä, juoda paloviinaa eikä polttaa piippua; hänen luonteensa oli vielä vähän kehittynyt, mutta hänen otsassaan olevista suurista kuhmuista päättäen, jotka useinkin herättivät huomiota hänen luokalle tullessaan, voi otaksua, että hänestä aikaa myöten tulisi hyvä soturi. Teologi Haljava ja filosofi Homa käyttivät häntä edusmiehenään.

Oli jo ilta, kun he poikkesivat valtatieltä; aurinko oli juuri laskenut, ja päivän lämmin oli vielä ilmassa. Teologi ja filosofi kulkivat ääneti piippujaan imeskellen; retori Tiberi Gorobets katkoi kepillään tien vieressä kasvavaa rikkaruohoa. Tie kulki hajanaisten tammi- ja pähkinäpuuryhmien lävitse. Kumpuja ja pieniä mäkiä, viheriöitä ja ympyriäisiä kuin kirkon kupoli, näkyi siellä täällä tasangolla. Pari tuuleentunutta vainiota ilmoitti jonkun kylän olevan lähellä. Mutta oli kulunut jo tunnin verran siitä kun he olivat vainiot sivuuttaneet, mutta ei vielääkään mitään ihmisasuntoa näkynyt. Hämärä pimensi kokonaan taivaan, ainoastaan länessä kuumotti ruusunpunainen hohto.

"Hitto vie!", virkkoi filosofi Homa Brut: "näytti aivan siltä kuin talo tulisi tuossapaikassa."

Teologi oli ääneti, katsahti ympäristöön, pisti piipun suuhunsa, ja niin jatkettiin matkaa.

"Jumaliste!", puuskahti filosofi uudelleen, pysähtyen: "ei siellä näy jälkeäkään talosta."

"Mutta ehkäpä etempänä tulee joku talo", sanoi teologi päästämättä piippua hampaistaan.

Mutta tällä välin oli jo tullut yö. Oli aika pimeä. Pienet ukkospilvet lisäsivät pimeyttä, eikä tähdistä ja kuusta näyttänyt olevan toiveita. Seminaarilaiset huomasivat eksyneensä alkuperäiseltä tieltä ja kulkeneensa pitkän aikaa toista tietä.

Filosofi tunnusteli maaperää kaikilta puolin ja sanoi sitte katkonaisesti: "Mutta missä tie?"

Teologi oli vaiti, mietti hetkisen ja virkkoi: "Niin, yö on pimeä."

Retori käveli sivulle ja koetti ryömien etsiä tietä, mutta hän löysi vain ketun pesiä. Ympäriillä oli aro, ja näytti kuin siellä ei olisi koskaan ajettu.

Matkailijat ponnistelivat vielä jonkun matkaa eteenpäin, mutta kaikkialla oli sama erämaa. Filosofin koetti huutaa, mutta ei saanut mitään vastausta. Hetken perästä kuului heikkoa ähkyistä, mikä suuresti muistutti suden ulvontaa.

"Ka! mitä meidän on tekeminen?" sanoi filosofi.

"Ei muuta kuin jäädä kedolle yöksi", arveli teologi, sytyttäen piippunsa. Filosofin ei voinut suostua siihen: hänen tapanansa oli aina piilottaa yöksi puolipuutainen leivänkannikka ja nelisen naulaa silavaa, ja tällä kertaa tuntui vatsassa niin tavattoman yksinäiseltä. Iloisesta luonteestaan huolimatta hän sitäpaitsi jonkun verran pelkäsi susia.

"Ei, Haljava, se ei käy päinsä", hän lausui: "Koiran tavoin laskeutua levolle vahvistamatta itseään millään? Koettakaammepa vielä: ehkäpä pääsemme johonkin asuntoon ja onnistumme saamaan edes pikarillisen paloviinaa yöksi."

Kuullessaan sanan "paloviina" sylkäsi teologi sivulleen ja virkkoi:

He läksivät liikkeelle ja suureksi ilokseen kuulivat hetkisen perästä koiran haukkuvan. Otettuaan selvän, mistä haukkuminen kuului, alkoivat he paljon reippaammin painaltaa ääntä kohti. Jonkun matkaa kuljettua, nähtiin tuli.

"Talo! totisesti talo!" huudahti filosofi.

Ja hetken perästä he todellakin näkivät pienen talon, johon kuului ainoastaan kaksi tupaa, nekin samassa pihassa. Akkunoista näkyi tuli; kymmenkunta luumupuuta pisti näkyviin pisteaidan luona. Laudoista tehdyn portin raoista tirkistelllessään he huomasivat pihalla joukon likaisia kuormia. Tähtiä alkoi näkyä siellä täällä taivaalla.

"Pitäkää huolta, veljet, ei anneta perään! Otamme yösijan, maksoi mitä maksoi!"

Kolme oppinutta miestä löi yht'aikaa porttiin ja huusi:

"Avatkaa."

Erään huoneen ovi narisi, ja hetkisen perästä näkivät pojat vanhan muorin edessään päällyksetön lammashaturkki päällä.

"Kuka siellä?" huusi muori yskien kuivasti.

"Anna, hyvä muori, yösijaa, olemme eksyneet tieltä ja taivasalla olo on yhtä ilkeätä kuin nälkäisellä vatsalla eläminen."

"Mitä väkeä te sitte olette?"

"Niin, emme ole tavallista väkeä: teologi Haljava, filosofi Brut ja retori Gorobets."

"Ei ole tilaa", mumisi muori: "piha on täynnä vieraita ja joka tuvan nurkka nukkuja. Mihinkä minä teidät sijoitan? Ja kaiken lisäksi kaikki kolme niin suuria vahvoja miehiä! Tupanihan hajoaa aivan, jos minä päästän teidät sinne. Kyllä minä tunnen nuo filosofit ja teologit: jos ne juopot laskee sisään, niin ei koko talosta jää mitään jäljelle. Menkää, menkää! Ei täällä ole tilaa teikäläisille."

"Ole nyt armelias, rakas muori! Eihän sovi, että kristitty sielu joutuu tuhoon aivan syyttä? Sijoita meidät, mihin tahdot; ja jos me jotakin pahaa teemme, niin kuivukoon kätemme heti. Usko se."

Muori näytti tulevan leppeämmäksi. "Hyvä", lausui hän ikäänkuin ajatellen: "minä päästän teidät, mutta sijoitan kaikki eri paikkoihin; en saa rauhaa sielussani, jos makaatte yhdessä."

"Tee kuten tahdot; me tottelemme."

Portti narisi, ja matkalaiset astuivat pihaan.

"Kuuleppa, muoriseni", sanoi filosofi käyden vanhuksen perässä: "vatsassa tuntuu kuin joku rattailta ajaisi: aamusta lähtien ei ole ollut ruuan muruakaan suussa."

"Kas, mitä vielä tahtoo!" tuumi muori: "minulla ei ole mitään, uunikaan ei lämminnyt tänä päivänä."

"Kyllä me huomenna maksaisimme kaikesta aivan puhtaassa rahassa", jatkoi filosofi. "Niin", virkkoi hän hiljaa, "kyllä saisit odottaa maksua!"

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.